

Załącznik nr I – Szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięć dla Działania 09.05

Spis treści

Rozdział I.....	2
Typy projektu dla konkurencyjnego sposobu wyboru projektów.....	2
Rozdział II.....	2
Zasady dotyczące wsparcia w zakresie wszystkich typów projektów.....	2
Podrozdział I Zasady ogólne	2
Podrozdział II Mieszkania	3
Podrozdział III Usługi opiekuńcze i asystenckie.....	8
Podrozdział IV Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami	10
Podrozdział V Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	10
Podrozdział VI Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.....	11
Podrozdział VII Sąsiedzkie usługi opiekuńcze.....	12
Podrozdział VIII Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz osób w kryzysie bezdomności (wyłącznie jako element kompleksowego projektu);	12

Rozdział I

Typy projektu dla konkurencyjnego sposobu wyboru projektów

Wsparciem w ramach naboru skierowanego na działania na rzecz osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym mogą zostać objęte poniższe typy projektów:

- 1) typ projektu nr 1: wsparcie łączące elementy mieszkaniowe i społeczne skierowane do osób w kryzysie bezdomności, dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością z wykorzystaniem modelu Najpierw mieszkanie, mieszkań wspomaganych, chronionych (jako elementu kompleksowego wsparcia) oraz innych rozwiązań;
- 2) typ projektu nr 2: usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym wsparcie usług, środowiskowych skierowanych do osób w kryzysie bezdomności;
- 3) typ projektu nr 3: podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz osób w kryzysie bezdomności (wyłącznie jako element kompleksowego projektu);
- 4) typ projektu nr 4: aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozdział II

Zasady dotyczące wsparcia w zakresie wszystkich typów projektów

Podrozdział I Zasady ogólne

1. Beneficjent realizujący projekt tak powinien zaplanować działania, aby wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym odbywało się zgodnie z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025 (link do dokumentu – [tutaj](#)).
2. W projektach realizowanych w Działaniu 09.05 możliwe jest finansowanie usług zdrowotnych w zakresie działań o charakterze diagnostycznym lub profilaktycznym, zaś finansowanie leczenia jest możliwe wyłącznie w ramach opieki długoterminowej, jako wsparcie towarzyszące.
3. Jeśli w projektach z zakresu włączenia społecznego stosowane są instrumenty i usługi rynku pracy analogiczne jak wskazane w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, to są one realizowane w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie i odpowiednich aktach wykonawczych do ustawy.
4. Wsparcie w niniejszym naborze kierowane jest do osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagających kompleksowej aktywizacji społecznej w szczególności do osób w kryzysie bezdomności,

dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością, tj. osób:

- 1) bezdomnych w rozumieniu art. 6 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, czyli osób niezamieszkujących w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowanych na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osób niezamieszkujących w lokalu mieszkalnym i zameldowanych na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;
 - 2) znajdujących się w sytuacjach określonych w Europejskiej Typologii Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego ETHOS w kategoriach operacyjnych: bez dachu nad głową, bez mieszkania, w niezabezpieczonym mieszkaniu, w nieodpowiednim mieszkaniu;
 - 3) zagrożonych bezdomnością - osób znajdujących się w sytuacji wykluczenia mieszkaniowego zgodnie z typologią ETHOS, osób bezpośrednio zagrożonych eksmisją lub utratą mieszkania, a także osób wcześniej doświadczających bezdomności, zamieszkujących mieszkanie i potrzebujących wsparcia w utrzymaniu mieszkania.
5. Wsparcie oferowane osobom wymienionym w ust. 4 jest dostosowane do indywidualnych potrzeb tych osób oraz cechuje się kompleksowością. Wsparcie przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami jest dostosowane do osobistych preferencji tych osób oraz rodzaju niepełnosprawności.
6. Beneficjent musi uwzględniać różnorodność osób, dla których planowane jest wsparcie oraz zapewnić elastyczność oferowanych form wsparcia. Poszczególne działania powinny tworzyć kompleksowy system wsparcia odpowiadający na różne potrzeby.

Podrozdział II Mieszkania

1. W zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności, dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością, możliwa jest realizacja elementów społecznych w postaci usług w zakresie przeciwdziałania bezdomności i wspierających te osoby (np. usług streetworkingu¹), jak i mieszkaniowych, w tym poprzez wykorzystanie modelu Najpierw mieszkanie (ang. Housing First).

¹ Streetworking w środowisku osób w kryzysie bezdomności, dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością to metoda pracy prowadzona przez odpowiednio przygotowanych pracowników z osobą w kryzysie bezdomności, dotkniętą wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożoną bezdomnością pozostającą poza systemem pomocy instytucjonalnej lub przebywającą w miejscach niemieszkalnych, odbywająca się w jej środowisku, na akceptowanych obustronnie zasadach, w oparciu o wspólnie wypracowany plan, pozwalająca danej osobie przywrócić możliwość pełnienia ról społecznych oraz odtworzyć dobrostan psychiczny, społeczny i bytowy (definicja na podstawie Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności).

2. Wsparcie dla mieszkań chronionych, mieszkań wspomaganych oraz innych mieszkań, w których oferowane są usługi społeczne i wsparcie osób je zamieszkujących (zwanymi dalej „mieszkaniem z usługami/ze wsparciem”) polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych.
3. Projekty uwzględniające wsparcie mieszkaniowe powinny dążyć do realizacji założeń Nowego Europejskiego Bauhausu².
4. Wsparcie usług w ramach istniejących mieszkań chronionych, mieszkań wspomaganych lub mieszkań z usługami/ze wsparciem jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.
5. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomagany nie może być większa niż 7. Pokoje w mieszkaniu wspomagany powinny być 1-osobowe.
6. Mieszkania chronione, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami/ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej³.
7. W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 7 lokali włącznie, mieszkania chronione, mieszkania wspomagane lub inne mieszkania z usługami/ze wsparciem mogą stanowić 100% lokali. Natomiast w

² Nowy Europejski Bauhaus ma na celu stworzenie nowego stylu życia, zakładającego zgodność wzornictwa z zasadami zrównoważonego rozwoju, wymagającego mniejszych emisji dwutlenku węgla, sprzyjającego włączeniu społecznemu i przystępnego cenowo dla wszystkich, z poszanowaniem różnorodności w Europie i poza jej granicami.

³ Przez opiekę instytucjonalną należy rozumieć – usługi świadczone:

- 1) w placówce opiekuńczo-pobytovej, czyli placówce wieloosobowego, całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 8 osób, lub w której spełniona jest co najmniej jedna z poniższych przesłanek:
 - a) usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby),
 - b) wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców,
 - c) mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki,
 - d) mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem;
- 2) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub w innej placówce wieloosobowego, całodobowego pobytu lub opieki;
- 3) w placówce interwencyjnego zakwaterowania (noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie).

Opieka instytucjonalna realizowana jest w szczególności w takich instytucjach jak:

- a) dom pomocy społecznej, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- b) zakład opiekuńczo-leczniczy i zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, z późn. zm.).

nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba mieszkań chronionych lub wspomaganych wynosi 7 i 25% nadwyżki powyżej 7.

8. W mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspomaganych lub mieszkaniach z usługami/ze wsparciem zapewnia się:
 - 1) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie;
 - 2) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.
9. W przypadku mieszkań chronionych Wnioskodawca jest zobowiązany do stosowania standardu dotyczącego tej formy pomocy wynikającego z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy.
10. W przypadku mieszkań wspomaganych oraz innych mieszkań z usługami/ze wsparciem muszą zostać spełnione definicje usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej.
11. Usługi mieszkań wspomaganych w ramach niniejszego naboru są adresowane do osób w kryzysie bezdomności, dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożonych bezdomnością.
12. Do mieszkań wspomaganych kieruje się osoby na podstawie m.in:
 - 1) wniosku o przyznanie pomocy w formie usług w mieszkaniu wspomagany;
 - 2) w przypadku osób chorujących psychicznie, z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi lub osób z niepełnosprawnością intelektualną – zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza prowadzącego, w tym lekarza rodzinnego, a w przypadku niepełnosprawności sprzężonych i występowania chorób współistniejących – także przez lekarza specjalistę, oraz opinii psychologa o osobie przyjmowanej;
 - 3) uzgodnień zawartych w formie trójstronnego kontraktu pomiędzy przedstawicielem podmiotu prowadzącego mieszkanie wspomagane, opiekunem mieszkania wspomagane a osobą ubiegającą się o wsparcie; uzgodnienia określają m.in. poziom odpłatności osoby korzystającej ze wsparcia; poziom odpłatności jest zależny od dochodu (w przypadku mieszkań treningowych) i stanowi część procesu usamodzielnienia; w przypadku mieszkań treningowych uzgodnienia określają zasady i sposób realizacji programu (planu) usamodzielnienia mieszkańca.
13. Pobyt w lokalu mieszkalnym jako mieszkaniu wspomagany wraz z usługami przyznaje się na podstawie umowy cywilnoprawnej lub kontraktu socjalnego.
14. Usługi mieszkań wspomaganych polegają na dostarczeniu osobom o których mowa w ust.11 możliwości w szczególności:

- 1) utworzenia miejsca w mieszkaniu wspomaganym (np. adaptacja lokalu, wyposażenie);
 - 2) pobytu w mieszkaniu;
 - 3) usług wspierających pobyt osoby w mieszkaniu;
 - 4) usług wspierających aktywność osoby w mieszkaniu;
 - 5) sfinansowania kosztów eksploatacji lokalu mieszkalnego.
15. Rodzaj oraz zakres usług świadczonych w mieszkaniu wspomaganym powinien być dostosowany do indywidualnych potrzeb mieszkańców, z uwzględnieniem postanowień zawartych w kontrakcie oraz w indywidualnym programie (planie) usamodzielnienia (jeśli został opracowany).
16. Usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu powinny obejmować: naukę, podtrzymania lub powstrzymania regresu maksymalnego osiągalnego dla danej osoby poziomu sprawności w zakresie samoobsługi, samodzielność życiową, utrzymanie lub rozwijanie kontaktów społecznych oraz pełnienie ról społecznych, pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym, realizację kontaktów społecznych, zagospodarowania czasu wolnego, z wykorzystaniem usług dostępnych w społeczności lokalnej. Usługi te mogą być realizowane poprzez:
- 1) pracę socjalną – usługa skierowana na wzmocnienie lub odzyskiwanie zdolności do funkcjonowania osoby w społeczeństwie;
 - 2) poradnictwo specjalistyczne, w szczególności psychologiczne i prawne – powinno być nakierowane na umożliwienie samodzielnego rozwiązania problemu lub wskazanie konkretnego rozwiązania i wskazówek do jego zrealizowania;
 - 3) trening umiejętności praktycznych, którego celem jest nabywanie, rozwijanie lub wzmocnienie samodzielności w zakresie doskonalenia podstawowych czynności dnia codziennego (np. pranie, suszenie odzieży, sprząatanie, korzystanie z urządzeń elektrycznych);
 - 4) trening higieny, którego celem jest nabywanie, rozwijanie lub wzmocnienie działań w zakresie utrzymania higieny ciała oraz estetycznego wyglądu zewnętrznego;
 - 5) trening finansowy, którego celem jest rozwijanie umiejętności planowania i wydatkowania dostępnych środków finansowych – w tym związanych z utrzymaniem mieszkania;
 - 6) trening zarządzania mieszkaniem, w tym zarządzanie energią;
 - 7) trening kulinarny, którego celem jest nabywanie, rozwijanie lub wzmocnienie umiejętności niezbędnych do życia, jak nauka gotowania, przechowywania żywności itp.;
 - 8) trening umiejętności spędzania czasu wolnego realizowany np. poprzez rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi,

Internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, wspólne wyjścia do kina i teatru, sport;

- 9) trening interpersonalny, którego celem jest nauka rozwiązywania konfliktów i problemów osobistych, ćwiczenie i nauka zachowań w określonych sytuacjach, rozwój umiejętności społecznych;
 - 10) trening autonomii decyzyjnej według modelu wspieranego podejmowania decyzji;
 - 11) trening umiejętności społecznych umożliwiający kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, współpracy w grupie, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami oraz modyfikowania zachowań na bardziej aprobowane społecznie;
 - 12) rozwijanie umiejętności integracji ze społecznością lokalną;
 - 13) trening i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
 - 14) pomoc w ubieganiu się o uzyskanie mieszkania – działanie adresowane do osób, które przejawiają możliwość samodzielnego funkcjonowania.
17. Zapewnienie lokalu mieszkalnego na potrzeby świadczenia usług należy do zadań projektodawcy. Pozyskanie lokalu następuje na podstawie umowy między projektodawcą a podmiotem uprawnionym do dysponowania lokalem lub w ramach partnerstwa projektowego.
18. Standard lokalu mieszkalnego dostarczonego na potrzeby usługi musi spełniać minimum poniższe warunki:
- 1) powierzchnia użytkowa wynosi minimum 8 m² na osobę;
 - 2) oprócz pomieszczeń mieszkalnych jest wyposażony w kuchnię lub wnękę kuchenną, łazienkę, ustęp z umywalką lub miskę ustępową w łazience i przestrzeń komunikacji wewnętrznej;
 - 3) posiada bezpośrednie oświetlenie światłem dziennym co najmniej w przypadku pomieszczeń mieszkalnych;
 - 4) w przypadku, gdy mieszkańcem jest osoba z niepełnosprawnością ruchową, w tym w szczególności poruszająca się na wózku inwalidzkim, mieszkanie oraz budynek, w którym ono się znajduje, są dostępne architektonicznie.
19. Działalność opiekuna mieszkania powinna mieć charakter koordynujący, a do jego zadań należy w szczególności:
- 1) koordynacja działań o charakterze administracyjnym związanych z bezpośrednim zarządzaniem mieszkaniem, w tym także sprawowanie opieki nad właściwym użytkowaniem mieszkania przez jego mieszkańców;
 - 2) bieżące monitorowanie poziomu funkcjonowania społecznego i stanu zdrowia mieszkańców i reagowanie w sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia czy zaprzestania zażywania leków;

- 3) współpraca i wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu ich problemów, w szczególności udzielanie pomocy i wskazywanie sposobów załatwiania bieżących spraw codziennych, osobistych i urzędowych;
- 4) uczestnictwo i koordynacja w realizacji usług świadczonych w mieszkaniu wspomaganym;
- 5) wspieranie mieszkańca mieszkania treningowego w realizacji programu (planu) usamodzielnienia lub programu wsparcia oraz dokonywanie oceny sytuacji mieszkańca warunkującej zakres i rodzaj świadczonego wsparcia;
- 6) współpraca z rodzinami mieszkańców;
- 7) pomoc w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy mieszkańcami – rola mediatora.

20. Opiekunem mieszkania wspomaganego może być:

- 1) osoba, która posiada kwalifikacje do wykonywania jednego z zawodów: pedagog, psycholog, pracownik socjalny, terapeuta środowiskowy lub zajęciowy, pielęgniarka, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun medyczny, opiekun w domu pomocy społecznej lub;
- 2) osoba, która posiada doświadczenie w pracy z osobami, do których skierowane jest dane mieszkanie np. osoby z niepełnosprawnością (do doświadczenia poza zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę zalicza się wykonywanie usług w oparciu o umowy cywilnoprawne, odbyte staże, praktyki oraz wolontariat) i odbyła minimum 80-godzinne szkolenie dotyczące zakresu realizowanej usługi.

21. Usługi w ramach mieszkań wspomaganych mogą wykonywać również specjaliści w danej dziedzinie (opiekun, asystent) posiadający stosowne uprawnienia i kwalifikacje, zatrudniani do realizowania określonych rodzajów usług społecznych.

Podrozdział III Usługi opiekuńcze i asystenckie

1. Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a usługi asystenckie w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Wsparcie dla usług opiekuńczych lub asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług oraz liczby osób objętych tymi usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta.

3. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych niestacjonarnie/w miejscu zamieszkania odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formach stacjonarnych odbywa się poprzez tworzenie miejsc:
 - 1) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;
 - 2) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego w placówkach, w których są realizowane usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej.
4. Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych w ramach opieki wytchnieniowej.
5. Wsparcie w ramach projektu nie może spowodować:
 - 1) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz
 - 2) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie.
6. W projektach nie może być wspierana opieka instytucjonalna, tj. nie mogą być tworzone nowe miejsca opieki w formach instytucjonalnych, nie mogą być utrzymywane istniejące miejsca w tych placówkach oraz nie mogą być realizowane usługi na rzecz osób w nich przebywających;
7. Możliwe jest wsparcie dla osób będących w opiece instytucjonalnej wyłącznie w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej. Wsparcie to musi przyczyniać się do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej.
8. Możliwe jest wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi.
9. Dopuszczalne jest finansowanie działań umożliwiających pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej, pozwalające tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działania zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo tych osób takie jak np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania (mieszkania adaptowalne), sfinansowanie tworzenia i rozwoju wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność tych osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad tymi osobami), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, usługi transportu indywidualnego. Tego rodzaju działania realizowane są jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS+ lub w ramach cross-finansingu.

Podrozdział IV Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami

1. Usługa asystencka obejmuje wspieranie osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego, edukacyjnego. W zależności od potrzeb osoby z niepełnosprawnością, usługa asystencka może obejmować również opiekę higieniczną oraz pomoc w czynnościach fizjologicznych.
2. Usługa asystencka jest świadczona przez:
 - 1) asystenta osoby niepełnosprawnej – warunkiem zatrudnienia asystenta osoby niepełnosprawnej jest ukończone kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r. poz. 184, z późn. zm.);
 - 2) asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej – warunkiem zatrudnienia kandydata jako asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jest uzyskanie pozytywnej opinii psychologa na podstawie weryfikacji predyspozycji osobowościowych oraz kompetencji społecznych. Po uzyskaniu pozytywnej opinii psychologa, asystentem osobistym osoby niepełnosprawnej mogą zostać kandydaci:
 - a) posiadający doświadczenie w realizacji usług asystenckich, w tym zawodowe, wolontariackie lub osobiste, wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego lub
 - b) bez adekwatnego doświadczenia, którzy odbyli minimum 60-godzinne szkolenie asystenckie. Szkolenie składa się z minimum 20 godzin części teoretycznej z zakresu wiedzy ogólnej dotyczącej niepełnosprawności, udzielania pierwszej pomocy, pielęgnacji i obsługi sprzętu pomocniczego oraz z minimum 40 godzin części praktycznej w formie przyuczenia do pracy np. praktyki, wolontariat.

Podrozdział V Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

1. Zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania obejmuje w szczególności:
 - 1) pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych;
 - 2) opiekę higieniczną;
 - 3) pielęgnację zaleconą przez lekarza, która obejmuje czynności pielęgnacyjne wynikające z przedłożonego zaświadczenia lekarskiego lub dokumentacji medycznej, uzupełniające w stosunku do pielęgniarskiej opieki środowiskowej;
 - 4) zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
2. Organizacja świadczenia usług opiekuńczych uwzględnia podmiotowość odbiorców usług, w tym respektowanie prawa do poszanowania i ochrony godności, intymności, w szczególności w przypadku czynności o charakterze

opieki higienicznej i pielęgnacji oraz poczucia bezpieczeństwa i ochrony dóbr osobistych.

3. Podmiot realizujący usługi opiekuńcze zapewnienia dostępność do nieprzerwanego i właściwego pod względem jakości procesu świadczenia usług przez 7 dni w tygodniu, poprzez właściwe ustalenie z osobami świadczącymi usługi opiekuńcze godzin oraz zleconego wymiaru i zakresu usług.
4. Usługa opiekuńcza jest świadczona przez osobę, która posiada:
 - 1) kwalifikacje do wykonywania jednego z zawodów: opiekun środowiskowy, asystent osoby niepełnosprawnej, pielęgniarz, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, opiekun kwalifikowany w domu pomocy społecznej lub
 - 2) doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego i odbyła minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej.

Podrozdział VI Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i wykonywane są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.
2. Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania obejmuje obok usług opiekuńczych m.in:
 - 1) pielęgnację jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
 - a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmianę opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
 - g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;
 - 2) rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (możliwe w projektach dotyczących opieki długoterminowej):
 - a) zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,

- b) współpracę ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Wymagania te nie dotyczą specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, określonych w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.).
- 3) Specjalistyczna usługa opiekuńcza w miejscu zamieszkania jest świadczona przez osobę, która spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Podrozdział VII Sąsiedzkie usługi opiekuńcze

1. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze to rozwiązanie, dzięki któremu osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu mogą korzystać z pomocy świadczonej przez osoby blisko zamieszkujące.
2. Usługi sąsiedzkie są świadczone z częstotliwością uzależnioną od potrzeb osoby będącej odbiorcą usługi. W nagłych przypadkach usługi mogą być świadczone w nocy (np. nagłe zachorowanie lub złe samopoczucie).
3. Kandydat nie musi posiadać kwalifikacji wymaganych w usługach opiekuńczych, ale powinien być osobą zaufaną, zdolną do pracy na rzecz osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i pozostającą w codziennym kontakcie z podopiecznym. Oceny kandydata dokonuje projektodawca w uzgodnieniu z osobą będącą odbiorcą usługi lub jej opiekunem faktycznym lub prawnym.
4. Osobą świadczącą sąsiedzkie usługi opiekuńcze zostaje kandydat, który odbył minimum 8-godzinne przygotowanie z zakresu realizacji usługi (np. przestrzegania zasad etycznych, zasad współżycia społecznego, dbałości o dobro osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym o jej mienie, pierwszej pomocy).

Podrozdział VIII Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz osób w kryzysie bezdomności (wyłącznie jako element kompleksowego projektu);

1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji planowane w ramach projektu nie może być realizowane jako samodzielne przedsięwzięcie, lecz musi być ściśle powiązane z działaniami zakładanymi w typie projektu nr 1, 2 i/lub 4.

Zaplanowanie w ramach projektu działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych⁴ musi zostać uzasadnione w treści wniosku o dofinansowanie projektu i może dotyczyć tylko usług świadczonych w społeczności lokalnej – zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

2. Podstawowe informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus określa załącznik nr 2 do [Wytycznych dotyczących monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027](#).

⁴ W projektach realizowanych w Działaniu 09.05 nie ma możliwości wspierania pracowników socjalnych. Dla tych grup zaplanowano wsparcie w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).